Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 241. Braşov, Vinerĭ 1 (13) Noemvre 1896.

Catolicii ardelenĭ şi congrua.

Posiţia, ce-a luat'o biserica romano-catolică din Ardeal în cestiunea congruei séu a salarisărei preoţilor, merită a fi apreţiată şi luată în consideraţiune şi din partea nóstră.

Din raporturile, ce s'au cetit erĭ la Cluşiu cu ocasiunea adunărei Staturilor catolice transilvane, aflăm, că biserica romano-catolică din Ardeal nu vré sĕ scie nimic de svîrcolirile guvernului privitóre la regularea salariilor preoţilor. Staturile catolice se provócă la „drepturile lor autonomice" şi declară, că vor rĕmâné strîns pe lângă hotărîrea de a-şĭ regula însĕ-şĭ salariile preoţilor în mod independent de alte biserici şi de dispositiile guvernului. Ordinul ministrului unguresc de culte dela 20 Aprilie c., prin care se dispunea conscrierea venitelor bisericescĭ pentru causele congruei, a fost luat, ce-i drept, în consideraţiă şi din partea Staturilor catolice ardelene, dér numai în vederea proprielor lor interese şi fără considerare la planurile ministrului, ceea ce 'i s'a şi notificat acestuia la timpul sĕu.

Vedem aşa-déră, că posiţia, ce au luat'o Staturile romano-catolice din Ardeal în cestiunea congruei, e fórte energică. Prin ea se esclude orĭ-ce ingerinţă a guvernului în afacerile administrative interne ale bisericei.

O fac acésta Staturile catolice într'un timp, când autonomia bisericei romano-catolice încă nu e regulată şi o fac de sigur numai pentru a se ferí de orĭ-ce ingerinţă a guvernului, deşi acéstă ingerinţă nicĭ pe departe nu ameninţă biserica romano-catolică în mĕsura, în care ameninţă bisericele nemaghiare din stat prin regularea congruei în modul contemplat de guvern.

Este, netăgăduit, mult mai favorabilă situaţia bisericei romano-catolice faţă cu uneltirile guvernului în genere, ér nu numai în cestiunea congruei. Orĭ şi cum, catolicii ungurĭ sunt menageaţĭ din partea stăpânirei chiar şi din punct de vedere al intereselor specifice ale maghiarismului, care-şĭ află un sprigin puternic tocmai în sînul clerului catolic. Ca probă în privinţa acésta póte servi şi faptul, că pe lângă tótă averea cea mare, de vre-o şése milióne flor., de care dispune biserica catolică din Ardeal, ministrul instrucţiunei publice *brevi manu* i-a acordat pe anul 1896 o subvenţiă pentru susţinerea şcólelor medii în sumă de vre-o 27,000 fl. plus alte vre-o 11,000 fl. votate de mai înainte.

Este clar şi evident, că şi în cestiunea congruei, ca în tóte altele, jócă rolul principal tendinţele suprematiste şi de maghiarişare, ér numai în al doilea rĕnd celelalte nisuinţe ale guvernului. Acésta însĕ, precum vedem, nu împiedecă pe catolicii ungurĭ din Ardeal de-a lua de cu vreme mĕsurĭ de apĕrare faţă cu tendinţele cutropitóre de ingerinţă a puterii centrale în afacerile bisericescĭ, carĭ tendinţe au căpătat nou nutremênt dela înaugurarea faimóselor reforme politice bisericescĭ încóce.

La tótă întêmplarea, atitudinea catolicilor ardelenĭ în cestiunea congruei merită atenţiune, căcĭ décă ei pot sĕ se subtragă cu totul din combinaţiile guvernului în ceea ce privesce pretinsa regulare a salarisărei preoţilor, pentru ce óre n'ar puté s'o facă acésta şi alte confesiunĭ şi în special confesiunile nóstre românescĭ?

Când e vorba de apĕrarea independenţei bisericescĭ faţă cu amestecul guvernului, puţin impórtă, décă una séu alta dintre confesiunĭ este materialicesce mai bine orĭ mai rĕu situată, deórece independenţa trebue sĕ fiă egal de scumpă şi preţiósă pentru fiă-care. Ér cum-că aicĭ se tractézĕ tocmai de cel mai grav atentat în contra independenţei bisericescĭ, despre acésta, credem, nu se mai îndoesce adĭ nimenea.

Pentru bisericele ardelene, de esemplu, ce sens mai póte avé regularea congruei, după ce biserica catolică se sustrage cu totul dela acéstă lucrare a guvernului?

Se vede, şi încă prea bine se vede că, cum am mai amintit, unghiţa este îndreptată anume în contra bisericelor nóstre nemaghiare. Tocmai de aceea bărbaţii conducĕtorĭ ai acestor bisericĭ datorĭ sunt a se încorda la luptă cu tótă bărbăţia, ce li-o impune gravitatea momentului.

Catolicii ardelenĭ de sigur nu vor pierde nimic, ba vor câştiga chiar prin energica lor atitudine în cestiunea congruei. Confesiunile românescĭ, urmând esemplului Staturilor catolice, asemenea nu vor puté pierde nimic, mai întâiŭ pentru-că nu prea au ce pierde şi al doilea pentru-că atitudinea guvernului nicĭ într'un cas nu va puté fi mai duşmănósă faţă cu ele, decum este astădĭ, decum a fost întot-déuna şi decum va fi în viitor, pe cât timp va dura sistemul de guvernare asupritor de adĭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Octomvre.

La banchetul dat de lord-majorul engles în Guild-Hall, ministrul-preşedinte Salisbury s'a pronunţat şi **asupra cestiunei orientale**, dicênd între altele: In ce privesce Turcia oratotul crede, că naţiunea englezéscă este acum cu desăvêrşire opusă unei acţiunĭ isolate. Décă vrem sĕ îmbunătăţim sórtea Armenilor şi a celorlalte naţionalităţĭ de sub regimul turcesc, atuncĭ trebue sĕ avem cu noi cât se póte mai multe naţiunĭ. Décă Englitera vré sĕ siléscă pe guvernul turcesc la îmbunătăţirea legilor, trebue sĕ ocupăm ţéra, ér pentru acésta e nevoe de-o mare armată. O astfel de sarcină este cu neputinţă numai cu flota şi fără o recrutare. Dér Englitera nu póte sĕ aibă o armată mare, ea decĭ trebue sĕ adereze la concertul europén, convinsă fiind, că acesta e cel mai bun mijloc pentru a stórce reforme dela Sultan.

*

Atitudinea agresivă a puterilor europene faţă cu **crisa turcéscă** a pus pe grijĭ pe Sultanul. Din Constantinopol se telegrafiază, că Sultanul a dat aspre poruncĭ, ca în provinciile creştine sĕ se esecute cu cea mai mare grabă reformele. In Macedonia, Serbia-vechiă şi Rumelia vor fi trimişĭ comisarĭ guvernialĭ creştinĭ, a căror numire se va întêmpla cât mai curênd. Din acésta se pare, că Sultanul voesce sĕ prevină pe marile puterĭ, carĭ până acuma n'au putut se cadă de acord asupra demersurilor, ce au sĕ ia faţă de Turcia. — Sultanul pune tóte încordările, ca în faţa eventualităţilor neprevĕdute sĕ-şĭ întăréscă şi armata. S'a proiectat procurarea de 500,000 puscĭ-Mauser, 50—100 milióne cartuşe, praf fără fum şi tunurĭ de 14 centimetri. Puscile Mauser se comandézĕ la espresa dorinţă a Sultanului, care a stabilit mărirea efectivului armatei la 1.200,000 ómenĭ.

*

Din Odessa se telegrafiază, că în cercurile militare rusescĭ domnesce **un spirit fórte rĕsboinic**. Se crede, că armata concentrată aicĭ ar avé chiămarea **da-a ocupa Constantinopolul**. Flota ruséscă din Marea-négră va fi echipată astfel, încât sĕ pótă trimite asupra Constantinopolului 25 de mii dintre cei mai bunĭ ostaşĭ.

*

Diarul *„Nord"*, care cum se scie servesce interese rusescĭ, şi care îşĭ primesce informaţiile politice direct din Petersburg, publică un lung articul despre **Austro-Ungaria** în care dice între altele: „Puternica partidă antisemită, care se ridică pe ruinele liberalismului, s'a curăţit de orĭ-ce murdăriă filoprusiană, şi e fórte firesc, sĕ nu rĕmână fără influenţă binecuvêntată asupra afacerilor esterne ale monarchiei dualiste, mai ales acum după dilele descoperirilor lui Bismarck."

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

„Cartea négră".

Unde dai şi unde crepă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră" (A fekete könyv"), scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849, şi publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország" din Budapesta.

De **Axentie Severu.**

Dela 1848, până după depunerea armelor vitejilor Maghiarĭ în mânile urgisiţilor Muscalĭ, de multe şi nenumĕrate-orĭ am fost atacat, tras prin tóte gunóiele, ba în 1848 şi 49 de multe-orĭ prins, împuşcat, spêndurat, tăiat în patru părţĭ, ca Dozsa şi Horia, de gurile şi gazetele Maghiarilor, — şi tot mai trăesc!

De trei-orĭ am fost tras în cercetare criminală şi închis mai multe dile şi sĕptĕmânĭ, şi nicĭ tribunalul militar din Sibiiu, condus de căpitanul auditor Nahlik, nicĭ judeţul criminal al ţĕrei, tot în Sibiiu, avênd cel mai strict şi sever referent, pe Camilo Wagner: nu m'au putut condamna; dér nicĭ înfocatul asesor de tribunal Szalantzi, care mĕ ţinù mai multe dile închis în 1862 la Aiud şi mĕ preâmblà de câte-va orĭ pe dinaintea faimoşilor colegiştĭ de-acolo, cu tótă dorinţa de rĕsbunare ce o avea, nu mi-a putut da de cap, — şi au rĕmas redactorii lui „Magyarország" şi ai lui „Brassoi Lapok" sĕ-mĭ strige ca Cicerone lui Catillina: *„ast ille vivit, vivit, imo in senatum venit"*.

Până la 1890 am audit, am cetit multe injurii, nenumĕrate blăstĕmurĭ, scorniturĭ şi minciunĭ órzene aruncate cu vorba şi în scris în contra mea şi a naţiunei mele, — şi am tăcut credênd, că adversarii noştri se vor osteni şi, ruşinându-se de cele ce le-au scris şi publicat contra nóstră, — sciind ei înşi-şĭ mai bine decât noi, că tóte au fost tendenţióse, — vor înceta şi, avênd mare lipsă de braţele şi amicia nóstră, ne vor recunósce de ceea ce am fost, adecă de *parte beligerantă*, şi aşa vor judeca din alt punct de vedere faptele nóstre.

Rĕu m'am înşelat. Pentru-că pofta lor de-a înjura, a calumnia şi denatura faptele, a mers şi, precum vedem, merge crescênd, ca şi a celor ce se pun la masă fără a-le fi fóme şi mâncând le vine apetitul.

Aşa pe la începutul anului 1890, comitele-colonel Teleki Lászlo din incidentul, că pe acel timp murise un honved din 1848 într'un grajd şi într'o stare miserabilă — póte beat, — începe sĕ scrie, ca din bun senin, că vedĭ Dómne nu murì aşa şi Axentie Severu, care are 600 jugĕre catastrale de pământ la Cricău, pădurĭ întinse şi pe lângă acestea mai are şi o pensiune de nu mai ţin minte câte sute de florenĭ la an, — acel Axentie, care a omorît 450 Maghiarĭ la Presaca, 270 la Şard şi 250 la Cricău; acel Axentie, care a incendiat Aiudul şi a măcelărit şi acolo pe nevinovaţii orăşenĭ etc.

La tóte aceste aserţiunĭ tendenţióse, calumnii veninóse şi minciunĭ fără ruşinare, eu am dat la timpul sĕu un rĕspuns obiectiv într'o broşură, care cred, că va fi ajuns şi la mânile lui Hentaler Jozsef şi a redactorilor dela „Magyarország"; broşură, care tipărindu-se în mai multe sute de esemplare, a fost distribuită gratis de administraţiunea tipografiei archidiecesane la tóte redacţiunile gazetelor, ce apar în tóte limbile în acéstă ţéră, la tóte jurisdicţiunile şi la tóte notabilităţile cunoscute mai de valóre în patriă; broşură, care a fost publicată în traducere nu numai de „Gazeta Transilvaniei" din 1890, ci chiar şi de-un diar fruntaş din Pesta, fără vre-o reflexiune séu combatere; broşură, în fine, care nu numai de publicul românesc, ci şi de cel maghiar a fost gustată şi bine primită, cel puţin aşa s'au declarat toţĭ Maghiarii, cu carĭ am convenit la Ighiu, Alba-Iulia, Teuş şi Aiud, dintre carĭ voiŭ cita pe emeritul pretor Köblös Miklos din Ighiu, care mi-a dis în plină cancelariă: „már ez jo volt".

După ce în restimp de cincĭ anĭ, cât a trecut dela publicarea acelei broşurĭ până acum, pe cât sciu eu nu s'a aflat nimenea sĕ facă vre-o replică la acel rĕspuns al

Procesul Mehadicanilor.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Caransebeş, 10 Noem. 1896.

Astădĭ s'a început la tribunalul de aicĭ procesul acelor Mehadicanĭ, carĭ sunt acusaţĭ, că în dina de 21 Iunie a, c. ar fi agitat poporul contra stăpânirii. Sunt acusaţĭ 14 inşĭ.

Tribunalul se compune din Dr. Rieger: ca preşedinte Kelemen; şi Gruber ca judĭ votanţĭ, ér ca notar A. Pop. Procuror: Csérsch vice-procuror din Caransebeş. Apĕrător pentru toţĭ acusaţii: *Coriolan Brediceanu*, advocat în Lugoşiu.

Trebue sĕ observ la acest loc, că advocaţii noştri din graniţă, n'au indrăsnit sĕ priméscă apĕrarea, şi astfel a rĕmas tótă sarcina numai în spatele harnicului advocat *Brediceanu*.

Incepându-se pertractarea, presidentul aduce la cunoscinţă, că astădĭ se va pertracta afacerea lui Iacob *Şandru* şi consoţii, carĭ sunt acusaţĭ pentru agitaţiă.

După acestea ies toţĭ martorii şi acusaţii, şi rĕmâne în sală numai acusatul Iacob *Şandru* şi martorul George *Urecheatul.*

George Urecheatul, primar în Mehadica, face istoricul celor întêmplate în dilele de 24 şi 26 Iunie a. c. Spune, că cu câteva dile înainte de 24 Iunie a. c. a venit citaţiunea ca pe dina de 24 Iunie sĕ se adune toţĭ aceia, carĭ au pămênt în vecinătatea pămêntului comunal, pentru-că in dina aceea va eşi la faţa locului conducĕtorul cărţii funduare din Teregova, pentru localisarea pămêntului comunal. Spunênd el ómenilor la poruncă, Petru Şandru ar fi strigat sĕ concheme representanţia comunală, pentru-că pămêntele sunt ale lor. Spune mai departe cum a venit în dina de 24 Iunie coşerul în sat şi din causa acestuia s'a născut certă între el şi Petru Şandru, care l'a scuipat.

Pres.: Te-a făcut hoţ?

Martorul: Nu sciu.

Pres.: Intrébă pe George Urecheatul, décă doresce pedepsirea acusatului Petru Şandru, pentru vătĕmare de onóre.

Urecheatul, declară, că nu cere pedepsirea luĭ.

După acestea spune Urecheatul, că nu are nicĭ o cunoscinţă despre arătarea făcută contra ómenilor la notar şi pretor. In 26 Iunie s'a dus cu mai mulţĭ ómenĭ la islaz după nisce cercurĭ, şi întorcêndu-se de acolo, a fost chemat de un străjar la casa comunală. Ajungênd la casa comunală un gendarm scóse o hârtie vênĕtă şi întrebă de mai mulţĭ ómenĭ. Spunênd primarul, că nu toţĭ sunt vinovaţĭ, gendarmul i-a rĕspuns: sĕ-şĭ ţină gura, că el scie ce face. A deţinut pe mai mulţĭ inşĭ şi poporul a început a-se aduna şi sĕ rugau de gendarmĭ sĕ elibereze pe cei deţinuţĭ.

Pres.: Au venit ómenii cu sape, lopeţĭ? etc.

Urecheatul: N'au avut, ei au fost cu mânile góle, şi numai au strigat: „afară cu primarul, că ne-a vêndut". Spune, că ómenii au deschis de 3 orĭ pórta. La întrebările preşedintelui, că fost'au şi cei acusaţĭ, declară primarul, că el a vĕdut pe mai mulţĭ dintre ómenĭ acolo, nu scie însĕ sĕ fi strigat.

Despre Mihai *Fetescu* şi Petru *Şandru* spune, că sunt cei mai bunĭ ómenĭ din comuna lor, ér Ioan *Ignea* chiar décă ar fi strigat, nu scia ce face, fiind om beţiv.

Ascultarea acusaţilor.

Iacob *Şandru* întrébă pe preşedinte într'un ton fórte resolut, că cine a făcut arătarea despre el, că e agitator, pentru-că el nicĭ-odată n'a agitat. Făcêndu-l preşedintele atent, că el are aicĭ sĕ se apere, spune, că n'a putut agita, deóre-ce a fost închis.

Preş.: Ce a-i făcut după-ce te-a eliberat?

Acusat.: Am stat de vorbă cu D-l pretore, care mi-a spus, că sunt ales dinpreună cu alţĭ 3 ca bărbat de încredere. Pretorele l'a provocat sĕ stea acolo până vor veni şi ceilalţĭ bărbaţĭ de încredere şi sĕ-i spună dorinţa poporului. Spune mai departe, că după-ce au fost toţĭ eliberaţĭ, muerile de faţă a sărutat mânile D-lui pretore şi atuncĭ s'a depărtat către birt. Abia a ajuns la birt, şi au audit puşcând, vĕdênd cum 3 gendarmĭ puşcau în sus, alţĭ 3 în jos, ér locotenentele lovia cu sabia în ómenĭ.

Preş.: Câţĭ ómenĭ au putut fi?

Acusatul: Vre-o sută.

Judele Kelemen, încerca prin diferite întrebărĭ şi într'un ton maliţios a-l aduce pe acusat în încurcătură, ceea ce nu-i succede.

Preş.: Décă nu ar fi făcut ómenii nimica, aşa-i, că nu s'ar fi puşcat?

Acusat.: Gendarmii au tot beut de diminéţa şi aşa n'au fost curaţĭ la minte. Sĕ provócă la martorii: Pavel Jurca şi Jurjii Jgnea, carĭ au adus gendarmilor beutură.

Kelemen, către preşedinte: *ezt elkell tilani.*

Petru Şandru spune, că în 26 Iunie a fost la Orşova şi întorcêndu-se acasă pe la 10 óre, s'a pomenit, că e chiămat la casa comunală. Ajungênd în apropierea casei comunale 'i-au ieşit înainte 2 gendarmĭ şi l'au petrecut la casa notarială, unde a fost închis într'o chilie. Nu ştia, că şi alţii sunt închişĭ şi de ce s'a adunat poporul, mai târdiu a fost scos în curte şi pus *cu faţa la zid*, apoi l'a chiămat pretorele şi 'i-a împărtăşit, că este ales bărbat de încredere, decĭ sĕ se informeze despre dorinţele poporului. Eşind între popor, a fost ridicat şi purtat pe sus de acesta, şi el a împărtăşit apoi pretorelui, că poporul cere eliberarea celor deţinuţĭ. Intêmplându-se acésta poporul a început sĕ strige „trăéscă D-l pretore şi D-l locotenent", şi ér' au sărutat mânile pretorelui. După acestea s'a depărtat şi abia a mers vre-o 150 de paşĭ, când a audit puşcăturile,

Preş.: Tu nu 'ai strigat? Câţĭ ómenĭ au putut fii? Au avut bâte, sape etc.?

Acusat: Eu am strigat, „sĕ trăéscă D-l pretore", ér după aceea m'am dus.

Preş.: Sunt 2 gendarmĭ, carĭ te-au vĕdut, că ai agitat.

Acusat.: Ei m'au putut vedé când m'au ridicat ómenii şi când am vorbit cu d-l pretore.

Acusatul Teodor *Fetescu* spune, că el s'a dus la primar sĕ-şĭ scótă pasoşĭ, dér primarul i-a dis, sĕ vină la 4 óre după amédĭ. Venind el după amédĭ, a aflat ómenii cu căciulile în mână şi au audit când au strigat, că d-l pretor sĕ elibereze pe cei deţinuţĭ. Cei ce au strigat au fost numai nisce copilandri. Abia m'am depărtat, şi am audit împuşcăturile. Trei gendarmĭ puşcau în sus şi trei în jos, şi vĕdênd acésta, m'am ascuns sub un did.

Acusatul *Nicolae Şandru*, spune, că s'a dus în dina aceea la casa comunală, ca sĕ-şĭ scótă ţidulă de vite, dér primarul i-a dis sĕ mai aştepte, că acum are de lucru cu pretorele. Spune, că n'a făcut nimica.

Preş.: Au avut ómenii arme?

Acusat.: Nu!

Acusatul Mihai *Fetescu* spune, că s'a dus sĕ scótă cărţĭ pentru boi. Neputênd intra, a stat afară şi cineva a împins de pórtă, „ér domnii deteră cu puscile." Uitându-se la un om, care a fost împuşcat, s'a pomenit, că a fost lovit de d-l locotenent, cu sabia preste cap.

Judele Kelemen îl întrébă, că de ce nu s'a dus acasă, şi de ce nu a stat acasă ca om bĕtrân?

Acusatul dice, că spune adevĕrul, pentru-că numai un suflet are şi acest suflet nu-l dă nicĭ pentru d-l judecător, nicĭ pentru d-l pretor. Declară, că nu a strigat nicĭ decum.

Jud. Kelemen, voind póte sĕ gluméscă, face observarea: Eştĭ nevinovat ca un copil.

Acusat. Petru *Şandru* Nr. 228, dice, că pe la 2 óre a venit dela holdă, pentru a-şĭ scóte ţidulă de vite. Neputând căpăta, s'a depărtat şi abia a ajuns în colţ, când a audit puşcând. Tot asemenea spune şi acusatul Cosma *Gherghinescu.*

Petru *Şandru* Nr. 86 a fost în dina aceea străjar şi 'i-s'a poruncit sĕ stea pe acolo. Fiind întrebat de preşedinte, că de ce a dat locotenentele cu sabia în el, spune, că el a fost afară între popor, pentru-că a fost trimis după ómenĭ prin sat şi chiar décă l'ar fi omorît D-l Oberlieutenant el nu s'ar fi depărtat, pentru-că el a fost în slujbă.

Ceilalţĭ acusaţĭ, Nicolae *Gherghinescu,* Ioan *Baderca,* Ioan *Gomboşiu,* Ioan *Ignea* şi Ilie *Urechiatu* spun, că au fost cu mânile góle, n'au agitat nicĭ strigat.

Urméză ascultarea martorilor.

Simion *Rămba*, din Teregova, a fost în dina aceea cu pretorul la Mehadica. Când a ajuns în comună, a vĕdut, că mai mulţĭ ómenĭ sunt închişĭ, pe carĭ apoi i-a eliberat pretorul. Nu scie apriat câţĭ ómenĭ au fost de faţă la casa comunală, căcĭ nu i-a numĕrat, crede însĕ, că au fost vre-o 50; nu i-a vĕdut cu nicĭ o armă.

Preş.: Ai vĕdut în marginea satului vre-un steag?

Martorul: a fost o cârpă négră într'o prăjină. Ómenii au fost cu pălăriile în mânĭ, a stat tot timpul lângă did, dér n'a vĕdut ca cine-va sĕ se fi suit pe did. Ómenii n'au strigat, că voesc sĕ omóre pe primar.

Preş.: Ţi-a fost frică şi ţie?

Martorul: Mi-a fost frică de puşcăturĭ când au dat foc. De ómenĭ nu mi-a fost frică.

Judele Kelemen: Cred că gendarmii au fost siliţĭ sĕ puşte, ai fi puşcat şi D-ta?

Martorul: Nu, ómenii s'au rugat numai sĕ scótă pe primar.

Fiind întrebat de adv. *Brediceanu,* décă a audit, când a dis pretorul către popor: „jos cu pălăriile", spune că a audit. N'a vĕdut pe nicĭ unul dintre acusaţĭ, spune, că după puşcătură poporul s'a împrĕştiat de sine; peste gard n'a trecut nime.

(Va urma.)

Domnia jidovismului în Ungaria.

Un Ungur protestant din Alföld ajuns la adêncĭ bĕtrâneţe, înspăimântându-se de puternicul avênt ce-l ia jidovismul în Ungaria, adreséză către superintendentul sĕu o scrisóre pe care o publică organul partidei poporale. Estragem următórele din acéstă scrisóre importantă:

Ochii tĕi agerĭ desigur vor vedé, că unde a dus politica liberală pe bietul Maghiar; că ne-a pus pe Jidan după cap, că a făcut ţéra pat cald pentru Jidanĭ, din cere causă *vecinii noştri din Vest încep a-ne despreţui.* „Jidanĭ maghiarĭ, *Judapesta*", — dice Lueger şi el are dreptate.

Capitala ţĕrei (Ungariei) bâjbăe de mulţimea Jidanilor, băncile, banii sunt în mâna lor, *parlamentul e în busunarul Jidanilor.* Pe bărbaţii cu influinţă, ca Coloman Széll, Podmanitzky, Hegedüs şi încă un legion de alţĭ deputaţĭ liberalĭ şi neliberalĭ: i-au îndopat cu slănină, cu pâne unsă cu măduvă, cu oficii la băncĭ etc. aceştia apoi au ajutat a crea astfel de legĭ, carĭ pe Jidan îl favoresce, ér pe Maghiar îl ruinéză aşa, încât din causa nĕcazului emigréză cu dróia in America. Intr'aceste au copleşit pressa. In locul lui Csengery Antal, Bajsza, Sigismund Kemény, Pompéry etc., au venit Max-ii Falk, Alexandr-ii Fenyö, Izidor-ii Barna şi o ciurdă întrégă de Federvieh Kóbik, a căror pénă e venală, n'au principiu, n'au convingere. Scriu pentru acela, care le plătesc; aceea ce doresce. *Foile lor gem de imoralitate.*

Amice! astădĭ aceia familiă, care are fete, nu póte prenumĕra foi, deórece în pressa de astădĭ s'a înţelenit *moravurile jidovesci.*

Cariera de medic şi advocat e copleşită de jidovime şi unde se vêresc aceştia: acolo s'a sfîrşit cu onórea, cu ruşinea, cu cinstea, umanitatea şi cu tóte acele calităţĭ bune, pentru carĭ Maghiarul a fost stimat până acum. Şepte-spre-dece milióne de locuitorĭ are ţéra şi dintre aceştia un milion sunt Jidanĭ! Ei vin tot mai mulţĭ, fiind-că liberalismul le deschide pórta, feréstra ţĕrei, prin care se strecóră ca muscele şi ţinţarii. Şi seminţia acésta nicĭ odată nu va deveni maghiară. Ea învéţă unguresce şi póte îşĭ maghiariséză şi numele; însĕ moravurile şi calităţile ei rele de rassă remân. Tu scii, că Jidanul şi adĭ *este* cel ce a *fost* Esau, şi mai târdiu pe timpul lui Ramses II în Egipt. „*Die Religion ist einerlei, in der Rasse liegt die Schweinerei!*"

Patrioţii maghiarĭ cinstiţĭ şi independenţĭ au prevĕdut acésta. Ei vĕd, că a sosit óra a 12-a, când trebue sĕ lucrăm, décă voim a mântui Ungaria şi a-o conserva pentru creştinism. Sĕ nu-i împedecăm dér, ci sĕ-i spriginim în acéstă tendinţă mântuitóre. Sĕ nu ne temem, că décă cele 9 milióne de catolicĭ vor câştiga hegenomia, protestantismul va fi prin acésta ameninţat. Insuţĭ vedĭ, cum ne risipim ca un snop desfăcut sub domnia liberalismului....

SCIRILE DILEI.

— 31 Octomvre.

Comassare. In 13 l. c. se va face demarcarea nouĕlor parţele pe hotarul dela Bartolomeu până la marginea hotarului Cristianu nou şi Ghimbav, ér în 14 l. c. pe hotarul între drumul Feldiórei şi calea fĕnaţelor ce duce la Stupinĭ. Respectivii proprietarĭ sunt invitaţĭ ca în 13 c. sĕ se afle la gara Bartolomeu, ér în 14 c. la capĕtul aleei de plopĭ din Braşovu-vechiu diminéţa la 6 óre.

—o—

Despre Sinodul archidiecesan gr. cat., convocat la Blaşiu pe dina de 17 Noemvre, „*Alkotmány*" organul partidei poporale dice: „Sinodul este chiămat în primul rênd, de-a hotărĭ atitudinea preoţimei greco catolice în afacerea Congruei, fiind-că în forma în care guvernul vré sĕ introducă Congrua, preoţimea română greco-catolică n'o primesce, deórece prin acésta clerul ar fi dependent de voinţa guvernului. Acest Sinod are mare importanţă şi pentru aceea, că Metropolitul Mihalyi, abătând-se dela datina antecesorului sĕu, voesce sĕ reguleze afacerile bisericescĭ mai însemnate prin conlucrarea clerului subaltern, pe când antecesorul sĕu a făcut totul numai cu ajutorul Consistoriului, convocând fórte rar Sinodul. Preoţimea română greco-catolică, ba chiar şi cei de confesiunea greco-orientală, se bucură nespus de convocarea Sinodului... Preoţimea va fi representată în numĕr frumos".

—o—

„Liga română schimbată". „Magyar Hirlap" publică sub titlul acesta următórea telegramă din Bucurescĭ: „Liga română va fi reorganisată şi conducerea centrală va fi încredinţată bărbaţilor guvernamentalĭ. Programul incă va fi modificat, ceea-ce se esprimă mai ales prin aceea, că în viitor nu vor mai merge mână 'n mână cu slavismul".

—o—

Afacerea lui Dreyfuss. Din Paris se scrie: In afacerea tradării de patrie, comisă de căpitanul Dreyfuss, care se va pertracta

---

meu, sĕ nege scrisele mele, mĕ cred dispensat în cele ce mĕ privesc pe mine şi persóna mea a mai da vre-un alt rĕspuns la inculpările, ce le repetă din nou „Magyarország" prin autorul Kemény. Cei ce ar dori a afla şi cunósce adevĕrata stare a lucrurilor, incriminărilor şi desminţirilor, caute şi afle acea broşură şi apoi judece.

Ceea ce mĕ îndémnă şi mĕ determină pe mine a descinde de nou în arenă şi a lupta contra celor publicate în „Cartea cea négră" a baronului Kemény, sunt afirmările, calumniile şi acusaţiunile, ce le aduce autorul acelei „Cărţĭ negre" colegilor mei Iancu, Balint, Dobra, Buteanu etc.

Sunt unele afirmaţiunĭ, carĭ se prind cu mâna şi se dovedesc ele pe sine de minciunĭ, carĭ nu pentru puritatea caracterului meu şi al colegilor mei, ci pentru restabilirea adevĕrului istoric trebuesc rectificate şi aduse la adevĕrata lor fiinţă şi valóre.

(Va urma).

în curênd în camera deputaților, a apărut în Bruxella o broșură întitulată „Erorea justiției“ și subscrisă de Bernard Lazare publicist frances. Broșura tinde sĕ dovedéscă mai întâiŭ, că faptul tradării nu s'a dovedit în fața tribunalului de rĕsboiŭ și spre acest scop publică epistola, afirmative a lui Dreyfuss, pe care se baséză acusa de tradare și alte documente. Autorul broșurei face conclusia, că *Dreyfuss e nevinovat* și că condamnarea lui a fost forțată prin mijlóce illegale. Astfel pretinde din nou revisiunea procesului, ḑicĕnd, că se vor pune la dispositiunea tribunalului alte documente nouĕ, carĭ vor fi de ajuns pentru a dovedi nevinovăția căpitanului.

—o—

„România“, societatea tinerimii române studióse din *München*, s'a constituit pe anul 1896/97 în următorul mod: Preşedinte: cand. arch. Constantin B. *Crețoiu*; Secretar: stud. electr. Iosif *Sceopul*; Cassar: stud. ing. Camil Pop *Harșianu*; notar: stud. ing. Remus *Iliescu*. Localul societății se află: Schleissheimer strasse 109/I R.

—o—

Cununiă. D-l *Iuliu Arieşianu*, funcționar la gara din loc, se va cununa Duminecă în 3 (15) Novembre c. la 4 óre p. m. în biserica S-lui Nicolae din Brașov, cu d-ra *Fachița Voicu*, fiica d-lui comerciant Constantin Voicu. — Sincere urărĭ de fericire tinerei păreche!

—o—

Călindarul Plugarului pe anul 1897 este cel mai mare și cel mai eftin între călindarele românescĭ apărute până acum. Conține *11 cóle de tipar*. Numai partea literară și economică conține vre-o 80 pagine format mare și tipar compres garmond. In text se află și câte-va ilustrațiunĭ frumóse. Un esemplar costă numai 25 cr. De vêndare la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

—o—

O nouă invențiune americană. Pușculița (de tinichea pentru păstrat banĭ) numită „pușculiță magică de buzunar“, inventată la începutul anului curent în Statele-Unite, este adĭ fórte mult lățită și întrebuințată. Mărimea ei e cât două degetare și încap într'însa două-ḑecĭ coróne. Ea se póte deschide numai atuncĭ când suma adunată de 20 coróne e completă, se închide de sine și arată numĕrul corónelor, ce se află într'însa. Mic și mare o póte purta în buzunar, ea este un mijloc fórte potrivit pre a obicinui pe om a face economiă. Mai cu sémă pentru școlarĭ e recomandabilă. Prețul de bucată 30 cr. Se capĕtă la: E. F. Grell, Hamburg Admiralitäts strasse 40. Suta de bucățĭ 25 fl. Ceĭ ce cumpĕră cantitățĭ mai marĭ primesc rabat.

Din Bucovina.

Despre portul preoțesc.

(Urmare).

Ér cât că preoțiĭ din Ardél de ambe confesiunĭ umblă civil, acésta nu este cu totul adevĕrat. Ceĭ greco-catolicĭ, décă și umblă civil, apoi umblă într'un ghiroc lung îmbumbat până la gât. Atât ei, cât și ceĭ greco-orientalĭ, décă și umblă pe icĭ colea civil la lucrul câmpului, o fac acésta din causă, că punga nu le permite a umbla tot-déuna în reverendă. Ei nu sunt salariațĭ, ca ai noștri și, décă și umblă unul și altul, nu sunt bine vĕḑuțĭ de cătră poporenĭ. In privința acésta am o mulțime de esemple, carĭ mi-le-am strîns spre a documenta când-va cu probe adevĕrate și nu numai cum face D-sa vorbind în general. Mitropoliile lor sciu acésta și nu-i necesitéză — din causa sĕrăciei póte și a natângiei. — Acésta este însĕ în detrimentul lor și al legei!

In România însĕ sunt regulamente anume, carĭ opresc preoților a umbla civil, a-șĭ tunde pĕrul capului și al barbei, ba cele maĭ recente opresc preoților de-a căra din țarină cu carul. Aceste ar trebui păr. V. sĕ le scie, décă voesce se trécă de om învĕțat. Era odată baba cu colacĭ, când umblau preoțiĭ în România, ca și 'n Bucovina și 'n alte locurĭ cu ciórecĭ prin cele înfundăturĭ de munțĭ, — spiritul timpului a șters și ultimul *ipochimen* de al timpurilor trecute, când preoțiĭ învĕțau la părințiĭ lor céslovul și psaltirea și credeau, că darul constă în barbă și haina este superfluă. De-ar fi sciut ei bieții, că vor fi indușĭ când-va ca martorĭ, s'ar fi investit și ei ca și ceilalțĭ de prin timpurile lor. Ei au trăit însĕ conform gradului de cultură ce aveau: au bĕut și s'au bătut cu fiiĭ sĕi spiritualĭ în parte. Preotul fiind bine hrănit era învingĕtorul și luându-se după preceptele evangeliei le erta fiilor — décă mai plătiau o garafă. Adĭ s'au schimbat tóte. Aceia umblau civil și se băteau civil, adĭ au venit alții, carĭ încă doresc sĕ umble civil, ca mai ușor și necontrolațĭ sĕ pótă umbla prin localurĭ, de carĭ s'ar rușina haina preoțéscă.

Preoții din Rusia, Bulgaria, Serbia, Muntenegru, Grecia, Armenia și toțĭ din Orientul ortodox pórtă haine negre și lungĭ. Deosebirea neesențială constă în croiu, fiind mânecele și resele unora mai largĭ, ale altor mai strîmte. După țéră, stima și vaḑa preoțimei se deosebesce și croiul hainelor preoțescĭ. Așa aflăm, că unde-i ortodoxismul în preponderanță, estins peste tótă țéra, acolo și hainele preoțescĭ sunt mai lungĭ; prin lărgime se cunósce posesiunea și vigórea. In Orient, în Amenia, Grecia, Bulgaria, Serbia, Muntenegru, Rusia și România preoțimea pórtă haine lungĭ și largĭ în póle și mânecĭ, dând prin haine espresiunea mândrei, că ei sunt superiorii poporului și o castă deosebită, care trebue respectată vrênd nevrênd.

In Transilvania și Bucovina, croiul este mai îngust, mai lins pe corp, s'a dat după modă, adecă supus vicisitudinilor timpului, care n'a fost, grație referințelor, priincios nicĭ tagmei preoțescĭ. Preoțimea din aceste provincĭ nu i-a fost permis sĕ se avênte până la înălțimea chemării sale, și-a fost necesitată de multe-orĭ a lucra contra voinței ei. — De-aceea și portul s'a supus capriciului străiniior séu modei, căcĭ ea adecă moda de-a nu lucra pentru binele poporului, a copleșit inimele multora. Acuma vine unul și altul și pledéză pentru haine civile, ca cu atâta mai mult sĕ arate lumei, că preotul ișĭ póte schimba caracterul, ca și cameleonul pielea, séu preotul din Bucovina hainele!

Și precum ișĭ manifestéză Ortodoxismul puterea sa vitală prin lărgimea hainelor preoțescĭ, tot așa șĭ-o manifestéză și catolicismul. In légănul lui, în Italia sub cerul cel vecinic albastru, numai reverendĭ și pĕlăriĭ largĭ întâlnescĭ. Pe stradele Romei, ca și prin grădinile din apropiere întâlnescĭ reverendĭ și ér reverendĭ largĭ. Tot așa în Spania. Trecĭ la Francia cea chimbăciósă, dai de *sutane* (reverendĭ) c'un croiu mai îngust, conform caracterului, și te frapéză imediat deosebirea. Umblă prin provinciile catolice din Vestul imperiului absburgic și vei afla reverenda cum se lățesce. Ia apoi mantia preotului protestant din Berlin și a aceluia din Cernăuțĭ și vei afla și la ei tot așa o deosebire șĭ-țĭ vei face o idee: care-i causa, că unii pórtă haine largĭ și alții inguste, carĭ deși înguste, voesc unii sĕ se lapede de ele.

Și décă-țĭ vei fi făcut o idee, vei cunósce, că sĕracă este îmbrăcămintea preoților ortodoxĭ din Orient, ba o vei afla-o și pătată, dér n'ar schimba-o pentru-că ei se țin de regula: „de nu escĭ chemat, fă-te chemat!“ — La noi altfel, și de aceea pasiunile voesc sĕ-și ia sborul dorit și de aceea se pledéză pentru haine civile, precum s'a făcut și 'n N-rii 72 și 73 ai „G. B.“ Sĕ vedem ce ḑic și acestĭ N-rii.

(Va urma.)

„Amicul tinerimei“.

Ḑilele trecute ne-au sosit de-odată N-rii 9—12 din acest ḑiar meritos, redactat de zelosul director de liceu I. *Moisil*, din T.-Jiu. Despre importanța acestui ḑiar pentru tinerime și despre cuprinsul lui interesant am mai vorbit cu altă ocasiune.

Numerii de acum ne-au surprins și mai mult prin bogăția materialului interesant ce'l publică. Etă cuprinsul lor:

Nestimatele lumii, poveste de I. Trojan; *Ce este poesia, influența ei morală și însemnătatea ei în ḑilele nóstre*, fine, de M. Străjan; *Cel mai mare bine*, parabolă mitică, de C. Turceanu; *Insula șerpilor*, de Aurel Mircea, prof. în Alexandria; *Eustahie*, legendă (fine) de Petra Petrescu; *Analisa basmului Fĕt frumos cu careta de sticlă*, de M. Străjan; *Fenomene vulcanice*; *Alexandru cel mare*, schițe din istoricii germanĭ, de S. N. B.; *Ovidiu*, de Oliodor B. Costantinescu; *Cincĭ sĕptĕmânĭ în balon* de Jules Verne; *Anul și lunile sale*, de A. T. G.; *Castrul roman din valea Jiului*, conferență de Al. Stefulescu; *Basaltul, șoseaua și peșterile uriașilor*; *Marea mórtă*; *Teme de algebră*; *Dreptul Kadin și catărul*, poveste orientală; *Balónele séu aerostatele*; *Impresiunĭ la Tismana* cu ilustrația mănăstirei Tismana; de Al. Stefulescu; *Garibaldi* de S. N. B.; *Dumneḑeu nu bate cu bâta*, snóvă de Kövari; *Pacea*, din „Arta de a trăi“ de Camil B.; *Clopoțelul caprei*, snóvă; Băiatul și iepurele de Septimiu. Conține mai departe sentințe folositóre ca acestea:

— Fórte iute uită dreptatea cela-ce, în lucrările sale, nu se teme de D-ḑeu, ci de ómenĭ.

— Nu aceluia i-se cuvine numele de binefăcĕtor, care e darnic din averea altora, ci acelora, carĭ trag dela sine și dau altora.

— Recunoscința este o flóre, care cresce numai în inimele marĭ.

— Décă vréi sĕ-țĭ mérgă bine, și sĕ-țĭ depărtezĭ urîtul și tristeța sufletului tĕu, și sĕ fii sănătos trupesce și sufletesce, feresce-te de-a petrece timpul în trândăviă.

— Lenea moleșesce pe om mult mai tare ca lucrul.

— Viitorul este al omului muncitor.

— Numai atât ai trăit, cât ai lucrat.

— Décă lăudăm pe un om bun, devine și mai bun, décă lăudăm pe unul mișel, devine și mai mișel.

— Cinstesce pomul, care 'țĭ dă umbră.

— Cu cât lupta este mai înverșunată, cu atât învingerea este mai mare.

— Deprinde-te a suferi, fără a te plânge cui-va.

— Numai faptele marĭ rĕmân vecinice și neuitate.

— Prin muncă isbutesc lucrările, nu numai prin dorințe; etc.

In general, „Amicul tinerimei“ a fost un ḑiar bine redactat, materiele instructive, alese și lucrate cu inteligență încât ar fi meritat tot sprijinul din partea profesorilor și a tinerimei.

Durere, redacțiunea ne spune pe pagina din urmă, că *din lipsa de abonamente, încétă cu publicarea până la alte timpurĭ mai bune.*

Dorim din inimă, ca aceste timpurĭ sĕ vină cât mai curênd.

Ar fi o datoriă a directorilor și profesorilor gimnasialĭ, ca sĕ susțină acéstă fóiă și sĕ dea redactorului tot sucursul necesar moral și material. Acésta o pretind interesele tinerimei nóstre.

Brumărel.

Mulțămită publică.

— Urmare din Nr. 178 —

München, 10 Noemvre 1896.

Societatea tinerimei române studióse în München ișĭ ține de datorință sa a mulțămi și pe acéstă cale tuturor acelora, carĭ au binevoit a ajuta acéstă societate.

Dela ultima dare de sémă au mai incurs următórele colecte:

Lista 1. Dl Ilie *Trăilă*, adv. în Oravița 5 fl.

Lista 2. Dl Petru *Cornean*, adv. în Oravița 5 fl.

Lista 8. Il. lor: Alesandru, Zeno și Eugeniu de *Mocsony*: la olaltă 50 fl. Vincențiu Babeș, Dr. Emil Babeș, Dr. T. Babeș la olaltă 10 fl.

Lista 25. Dnii Ioan Birnescu (Ghilad) 5 fl. Dr. Lazar Simon (Ciacova) 5 fl. Din Timișóra: Pavel Rotar adv. 3 fl. Ioan Onciu 5 fl. Valeriu Mezin 1 fl. Dr. Petru Țigle 2 fl. Emanuil Ungurian 2 fl. și Dr. Aurel Cosma 1 fl. Aureliu Drăgan (Ghilad) 2 fl. Gheorge Breban, iurist (Ghilad) 5 fl.

Lista 38. Din Sibiu I. Hannia 5 fl. Ioan Bădilă 5 fl. Iosif Șuluț 5 fl. Petru Pipoș 2 fl. Iuliu Pipoș 1 fl. Aurel Popescu 1 fl. — Prea st. d-ne și domnișóre Ana Frâncu 1 fl; Theresia Piopoș 1 fl; Ida Pipoș 1 fl; Eleftera Cristea 1 fl.

Lista 48. Familia Ianculescu (Lugoș) 3 fl.

Lista 53. Dnii: Ioan Banciu, Petru Comșa, Ioan Comșa din Seliște câte 1 fl.

Comitetul.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 11 Noemvre. Din Londra se telegrafiéză aicĭ, că afacerile sunt animate în tóte ramurile industriei și a comerciului. *Grâul* a atins erĭ prețul cel mai urcat din anul acesta.

Piața de cereale din Brăila e fermă și activă în general. Prețul grânelor și al secărurilor este în continuă urcare.

DIVERSE.

800 ace în trup. In ḑilele trecute se făcu o descoperire interesantă cu raḑele lui Röntgen. In New-York trăesce o fată fórte frumósă de 21 anĭ, cu numele Melvina Morford, care sufere de *mania* de a înghiți ace, orĭ și le înfige în carne. Ea suferi peste 100 operațiunĭ durerósе și doctorii ii scóseră din carne numai vre-o 800 ace. Fata négă, că le-ar fi înghițit séu și le-ar fi înfipt singură în trup; sĕ crede, că ea operéză lucrarea acésta periculósă în timpul extasului, care nu-i lasă nicĭ o amintire. Acele rătăcesc prin trup, causând suferindei cele mai crâncene durerĭ. Dr. F. L. *Burovs*, sub a căruĭ cură sĕ află pacienta, fotografă mâna dréptă a pacientei cu ajutorul raḑelor lui Röntgen și observă nu mai puțin ca 30 liniuțe negre, carĭ tradau locul unde acele erau ascunse. Acésta ajută mult operațiunei, căcĭ în același timp 9 din ace fură scóse, dér de-ocamdată operațiunea trebuĭ sistată, din causă, că pacienta perdù mult sânge. Nefericita fată, care trăiesce cu mama sa, e sub supraveghiere continuă, și nimenĭ nu scie, cum ișĭ procură acele, carĭ 'i amărăsc viața și-i sdruncină sănătatea.

Prețul femeilor. Legislatorii vechĭ și ceĭ modernĭ sĕ deosebesc fórte mult în judecarea, cât prețuesce femeia. E lucru cunoscut, că la popórele vechĭ femeia prețuia mai puțin decât bărbatul. Moise a prețuit pe bărbat în 50 de pungĭ cu argint, ér pe femeiă numai în 30. Homer în poesiile sale cântă: „Premiul luptei e o femeiă în flóre, înțelepciune în arta omenéscă — prețul femeei a fost patru vite“. In codul penal al Islandesilor bĕtrânĭ e prețuită în 3 mărcĭ. Astăḑĭ femeia prețuesce cu mult mai mult — adese-orĭ mai mult decât un bărbat.

„Mac-Kinley. „*St. Iames Gazette*“ scrie următórele despre noul președinte al Statelor-Unite nord-americane: Mac-Kinley este un Scot celtic. Cum că e de origine scoțiană se vede de pe statura sa puternică și osósă, are trăsurĭ marcate și de o colóre fierósă-suriă. In acel om se află ceva de granit. Fața încă îi tradéză virtutea și tăria. Nasul lui Mac Kinley séMănă cu al lui Nepoleon III. Ochii îi sunt micĭ, brunețĭ, cu o căutătură rece, dér pentru aceea străbătătorĭ. Totdéuna e ras. In congres totdéuna ișĭ ține mâna la spate orĭ în busunarele pantalonilor. Astfel ișĭ ține vorbirile, carĭ durézà óre întregĭ. In 1750 doi membri din familia lui Mac-Kinley din Scoția au emigrat în America, Iames și William. Iames s'a așeḑat în Pensilvania, ér William în Sudul Americei. Actualul președinte Mac-Kinley ișĭ trage originea dela Iames.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de corône ung. 4% . . .	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	122.25
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	100.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.—
Imprum. ung. cu premii	155.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	136.50
Renta de hârtie austr.	101 25
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.45
Losurĭ din 1860	144.35
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	937.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	401.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	365.40
Napoleondorĭ	$9.53^1/_2$
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	119 85
Paris vista	$47.52^1/_2$
Rente de corône austr. 4%. . .	101.05
Note italiene.	$44\,52^1/_2$

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.48
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans."

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe şese lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şese lunĭ	20 fr.
Pe unŭ an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şese lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe şese lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a srcie adresa lămurit şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Sosirea şi plecarea trenurilor în Braşov.

Sosirea trenurilor în Braşov:

1. Dela Pesta la Braşov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéţa.
Trenul de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după ameḑi.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 44 min. diminéţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: — óre — min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de pers.: 2 óre 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Braşov*)

Trenul de persóne — óre — m. dim.

Plecarea trenurilor din Braş.

1. Dela Braşov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de ameḑi.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Braşov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: — óre — min. dim.

4. Dela Braşov la Ch.-Oşorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul de pers.: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Braşov la Sinaia*)

Trenul de persóne 0 óre — min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia Dumineca şi la sĕrbătorĭ.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.